

جایگاه ویژه آذربایجان شرقی در تولید و صادرات محصولات کشاورزی

روز جهانی کشاورزی، بهانه‌ای است برای مرور دوباره نقش و جایگاه بخش کشاورزی در اقتصاد استان و نگاهی دوباره به سیمای کشاورزی آذربایجان شرقی.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، اگر قرار باشد بخش کشاورزی استان آذربایجان شرقی را بررسی کنیم، نیاز است تمامی جوانب مدنظر قرار بگیرد. استان آذربایجان شرقی با شرایط اقلیمی مناسب، خاک حاصلخیز و موقعیت جغرافیایی ممتاز، یکی از مهم ترین مناطق کشاورزی کشور محسوب می شود.

شرایط آب و هوایی و ویژگی های خاک

استان آذربایجان شرقی با شرایط آب و هوایی متنوع و خاک حاصلخیز، موقعیت جغرافیایی مناسبی برای کشاورزی دارد. این استان به دلیل منابع طبیعی وسیع و تنوع خاک، یکی از مراکز عمده کشاورزی کشور محسوب می شود. محصولات مختلف باغی، زراعی، سبزیجات، صیفی جات و حبوبات در این استان به عمل می آید که علاوه بر تأمین نیاز داخلی، به خارج از منطقه و کشور نیز صادر می شوند.

موقعیت جغرافیایی و ویژگی های ژئومورفولوژیکی

موقعیت مکانی و ویژگی های ژئومورفولوژیکی استان آذربایجان شرقی، امکان ایجاد یک قطب قوی در زمینه کشاورزی، منابع طبیعی و دام را فراهم کرده است. این استان با تولید ۴ میلیون و ۵۵ هزار تن محصولات کشاورزی، در بسیاری از محصولات رتبه های برتر کشوری را به خود اختصاص داده است.

رتبه های استان در تولید محصولات کشاورزی

زردآلو و سنجد: رتبه اول کشوری
 عدس، گوجه سبز، سیب درختی، عسل، زغال اخته، گردو: رتبه دوم کشوری
 گوشت قرمز، تخم مرغ: رتبه سوم کشوری
 آلبالو: رتبه چهارم کشوری
 بادام و نخود: رتبه پنجم کشوری
 شیر خام و انگور: رتبه ششم کشوری
 گندم: رتبه هشتم کشوری

قابلیت های ویژه بخش کشاورزی

قابلیت ویژه بخش کشاورزی آذربایجان شرقی به علت شرایط اقلیمی و حاصلخیزی اراضی، موجب تولید محصولات زراعی، باغی، پروری و گلخانه ای با ویژگی ها و توانمندی های منحصر به فردی شده است. این استان دارای بستر مناسب برای ایجاد کشت و صنعت در پایاب سدها به دلیل وسعت اراضی قابل کشت است. وجود مجتمع های گلخانه ای با شرایط مناسب و زیرساخت های لازم نیز از دیگر توانمندی های این استان به شمار می رود.

زیرساخت ها و مراکز تحقیقاتی

آذربایجان شرقی در رتبه های اول تا پنجم تولید ۱۴ محصول کشاورزی قرار دارد و دارای دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی و مهندسی کشاورزی است که نیروی متخصص این بخش را تأمین می کنند. همچنین، وجود مراکز بزرگ تحقیقاتی کشاورزی و منابع طبیعی، مرکز بیوتکنولوژی شمال غرب کشور، تولید انواع واکسن های دامی، سیلوها و سردخانه ها برای نگهداری بلندمدت محصولات کشاورزی، از جمله زیرساخت های مهم این استان است.

صادرات محصولات کشاورزی

استان آذربایجان شرقی در زمینه صادرات محصولات کشاورزی نیز موفق عمل کرده است. میزان صادرات محصولات کشاورزی استان در ۸ ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۲ معادل ۲۰۷ هزار تن به ارزش تقریبی ۲۱۲ میلیون دلار بوده است که این مقدار بیش از ۶ درصد صادرات کل محصولات کشاورزی کشور را شامل می شود. عمده محصولات صادراتی استان شامل کشمش، رب گوجه فرنگی، سبزی و صیفی جات، آمبیوه، شیر، خامه و سایر محصولات کشاورزی است که به بیش از ۵۰ کشور جهان نظیر عراق، افغانستان، پاکستان، روسیه، هند، ترکیه، ترکمنستان، آذربایجان، ارمنستان و دیگر کشورها صادر شده است.

بایدها و نبایدهای بخش کشاورزی

بشیر جعفری، عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی تبریز، با اشاره به اهمیت تحقق شعار سال "جهش تولید با مشارکت مردم"، بر لزوم تدوین و اجرای منسجم راهکارهایی در حوزه کشاورزی تأکید کرد و به تشریح بایدها و نبایدهای این حوزه پرداخت.

لزوم یکپارچه سازی مدیریت کشاورزی، آب و محیط زیست

جعفری گفت: برای تقویت همکاری و هم افزایی بین بخشی و رفع موانع، باید مدیریت کشاورزی، آب و محیط زیست یکپارچه شود. تجارب جهانی نشان می دهد که مدیریت یکپارچه، شاه کلید حل ابرچالش های زیست محیطی است.

پایدارسازی احیای دریاچه ارومیه

رئیس کمیسیون کشاورزی، آب و محیط زیست اتاق تبریز با اشاره به اهمیت احیای دریاچه ارومیه افزود: لازم است مدیریت درون استانی و بین استانی برای پایدارسازی احیای دریاچه ارومیه یکپارچه شود. اجرای طرح های کاهش دما و تبخیر مانند احداث کمربند سبز، گسترش سایه بان ها در مزارع و باغات و ایجاد مزارع خورشیدی برای تأمین کسری برق موردنیاز استان از جمله اقدامات ضروری است.

تأمین اعتبار برای صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی

جعفری بر لزوم تأمین اعتبار و سرمایه برای صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی استان آذربایجان شرقی تأکید کرد و گفت: این صندوق با دو هزار و 400 عضو، 60 درصد تولیدات کشاورزی استان را در اختیار دارد. اما از زمان تأسیس در سال 1379 افزایش سرمایه نداشته است. انتظار می رود دولت با افزایش سهم خود و ارائه تسهیلات سهل الوصول، به وظیفه خطیر تأمین نهاده های دامی و اجرای پروژه های مطالعاتی مانند ایجاد شهر سیب و احیای دامداری های سنتی عمل کند.

اجرای کشت قراردادی و استفاده حداکثری از ظرفیت دیم زارها

جعفری بر لزوم تسریع در اجرای کشت قراردادی و استفاده حداکثری از ظرفیت دیم زارهای کشور تأکید کرد و گفت: در آینده باید برای تأمین امنیت غذایی روی دیم زارها توجه ویژه شود. با دانش فنی موجود، می توان تولید از دیم زارها را به راحتی افزایش داد.

برقراری ارتباط با بانک توسعه اسلامی و اجرای کشت فراسرزمینی

رئیس کمیسیون کشاورزی، آب و محیط زیست اتاق تبریز بر لزوم برقراری ارتباط با بانک توسعه اسلامی برای تولید و صدور محصولات حلال به کشورهای اسلامی و اجرای کشت فراسرزمینی به خصوص در کشورهای حوزه قفقاز تأکید کرد و افزود: این اقدامات به حفظ ذخایر آب زیرزمینی و تأمین حقاچه دریاچه ارومیه کمک می کند. بشیر جعفری در پایان گفت: با اجرای این راهکارها و تعهدات، می توان به تحقق شعار سال "جهش تولید با مشارکت مردم" امیدوار بود و به توسعه پایدار در بخش کشاورزی دست یافت.

شایان ذکر است، با توجه به تولیدات متنوع و قابلیت های ویژه این استان، سرمایه گذاری در بخش کشاورزی آذربایجان شرقی می تواند نتایج مثبت و سودآوری به همراه داشته باشد. زیرساخت های قوی، مراکز تحقیقاتی و تخصصی، و توانمندی های صادراتی از جمله نقاط قوت این استان در بخش کشاورزی به شمار می روند.

گزارش: ساناز شهابی